מורשת חיל הקשר והתקשוב

1

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב פברואר 2015

יחידת מצפ"ן פרס הרמטכ"ל

בטקס שהתקיים ב 19.1.2015
בהיכל צה"ל בפו"מ, העניק הרמטכ"ל ראל"
בני גנץ תעודת הצטיינות
למפקד מצפ"ן אל"מ אבנר זיו,
בעקבות זכיית היחידה בתחרות פרס הרמטכ"ל
ליחידות מצטיינות,
בבית היחידות הטכנולוגיות.
יחידת מצפ"ן, הצעירה בין מחלקות לוטם,
שהחלה את דרכה בטקס הקמה שהתקיים
באתר ההנצחה של חיל הקשר ב- 5.5.2013,
איחדה למעשה שתי מחלקות שהם ולשם,
אשר מקפלות כל אחת היסטוריה ומורשת ארוכה
של עשייה ומצוינות, שמתחילות מאז ימי המחשב
הראשון בצה"ל בתחילת שנות השישים, הקמת
ענף מחשבים בחיל הקשר בשנות השמונים,
והיסטוריה מפוארת של יחידות כמחלקת
מערכות שו"ב, מחלקת מערכות אג"ם (מא"ם),
מרכז מיכון כח-אדם (ממכ"א), ומרכז עיבוד
נתונים אפסנאים (מענ"א).
דברי וועדת הפרס בכתב המצוינות: "יחידת
המערכות הצבאיות לפיקוד, שליטה וניהול
מצטיינת בתחום פיתוח התוכנה. ביחידה
מתקיימים תהליכי ניהול ושימור ידע מפותחים
וכן למידה ארגונית.
במהלך מבצע "צוק איתן" פיתחה היחידה
מערכות תוכנה רבות, תוך מתן דגש לדרישות
הדרג הנפרס.
המערכות שיצרה הובילו שינויים משמעותיים
בניהול הקרב בזמן אמת. ההקפדה על תהליכי
פיתוחו של כח האדם ניכרת בכל רמות הפיקוד
ביחידה, תוך עידוד יזמות,
חשיבה יצירתית והעצמת החיילים".
מצפ"ן, הובילה בשנתיים האחרונות
תחת הנחיות של ר' אגף התקשוב
האלוף עוזי מוסקוביץ'
ומפקד לוטם תא"ל דני ברן, את תהליך
"החזרת השו"ב הביתה", תהליך שעניינו החזרת
הכשירות לפיתוח יכולות מבצעיות בתחום
לוחמה מבוססת רשת לידי אנשי צבא,
לאחר שנים שצה"ל התבסס על פיתוח יכולות
אלה בתעשייה. היחידה הקימה קבוצת פיתוח
גדולה ומצטיינת, פיתחה תשתיות טכנולוגיות
חדשניות והפיקה בתוך שנה יכולות מבצעיות
ראשוניות אשר באו לידי ביטוי
גם ב"צוק איתן" במפקדות השונות.
המערכות שיצרה הובילו שינויים משמעותיים
בניהול הקרב בזמן אמת. ההקפדה על תהליכי
פיתוחו של כח האדם ניכרת בכל רמות הפיקוד
ביחידה, תוך עידוד יזמות, חשיבה יצירתית
והעצמת החיילים".
מצפ"ן, הובילה בשנתיים האחרונות תחת הנחיות
של ר' אגף התקשוב האלוף עוזי מוסקוביץ'
ומפקד לוטם תא"ל דני ברן, את תהליך
"החזרת השו"ב הביתה", תהליך שעניינו החזרת
הכשירות לפיתוח יכולות מבצעיות בתחום
לוחמה מבוססת רשת לידי אנשי צבא, לאחר שנים
שצה"ל התבסס על פיתוח יכולות אלה בתעשייה.
היחידה הקימה קבוצת פיתוח גדולה ומצטיינת,
פיתחה תשתיות טכנולוגיות חדשניות והפיקה
בתוך שנה יכולות מבצעיות ראשוניות אשר באו
לידי ביטוי גם ב"צוק איתן" במפקדות השונות.
המערכות מפותחות בסטנדרטים מתקדמים
ביותר של עולם האינטרנט ועולם ה"קוד הפתוח",
ומניבים חוויית משתמש יוצאת דופן
ואינטואיטיבית.
אם פעם התגאינו בכך ש"המברק עבור יעבור"
היום בנוסף אנו גם מנתחים את ה"מברק",
מצליבים אותו עם "מברקים" אחרים ומגישים
את התובנות למפקדים.

מורשת חיל הקשר
ו ה ת ק ש ו ב

2

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב פברואר 2015

יחידת מצפ"ן
פרס הרמטכ"ל

בנוסף הובילה מצפ"ן בשנה הראשונה להקמתה, לאישור תכנית 2020 (תכנית ה ERP הצה"לית), תכנית בעלת השפעה כלל צה"לית אשר עתידה לפתח בהדרגה מערכת מרכזית לניהול כלל משאבי צה"ל והזרועות בתחומי כח-האדם, הלוגיסטיקה והאמל"ח, ומשאבי התקציב.

במסגרת התכנית שאושרה ע"י הרמטכ"ל כחלק מתכנית צה"ל רשתי, הוקמה מנהלת 2020 במצפ"ן בראשות אל"מ אמיר נויבואר והחלה להוביל תהליך תאום והסדרה בין גופי צה"ל השונים. זאת במקביל לפיתוח המערכת החדשה.

בחודשים האחרונים מובצעו יכולות ראשונות של תכנית 2020 כאשר הושקו תהליכים ממוכנים לניהול מערך תנאי השירות (ת"ש) מהמטכ"ל ועד הגדוד, השייטת והטייסת בקצה. היכולות החדשות שמובצעו בתחום זה שיפרו באופן משמעותי את הטיפול המוענק לחיילים הדורשים סיוע מיוחד מצה"ל וטיפול משלים בתנאי השירות שלהם. במערכת משתמשות למעלה מאלף קצינות ומש"קיות ת"ש ברחבי צה"ל כולו. בחודש אפריל הקרוב יושקו היכולות הבאות בתכנית 2020, והפעם בתחום הלוגיסטיקה. מערכת חדשה לניהול המלאי ושרשרת האספקה בדרג הנפרס תעלה לאוויר, בשילוב מערכת חדשה לניהול תקינת האמצעים והאמל"ח. המערכת החדשה תופעל בו זמנית בכלל יחידות צה"ל ביבשה באוויר ובים, ולמעלה מ 4000 משתמשים ישתמשו בה החל מהיום הראשון.

הזכייה בפרס הרמטכ"ל ליחידות מצטיינות משקפת תרומה מבצעית משמעותית, אך לא פחות מכך תרבות ארגונית של עידוד למצוינות, טיפוח הפרט והעצמתו. תרבות זו גדלה על ברכי הערכים של חיל הקשר לדורותיו. דורות שידעו להעמיד לידי מפקדי צה"ל תמיד את האמצעים המתקדמים ביותר כדי לפקד על המערכה ולנצח.

אגף הקשר והתקשוב ויחידת לוטם הם בתקופה זו בגדר ארגון מתחדש אשר משנה את פניו, מתאים את עצמו למציאות המשתנה, ומייצר מציאות חדשה בצה"ל.

תעודת הצטיינות
שהוענקה למצפ"ן

הרמטכ"ל, רב אלוף בני גנץ, מעניק למפקד מצפ"ן, אל"ם אבנר זיו, תעודת הצטיינות

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

3

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב פברואר 2015

יחידת מצפ"ן
פרס הפיאטר"ל

טקס איחוד יחידות "לשם" ו"שוהם" (מצפ"ן).

התקיים ב-5.5.2013 באתר ההנצחה

לחללי חי"ק

מורשת חיל הקשר
ו ה ת ק ש ו ב

4

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב פברואר 2015

צל"ש הרמטכל

היום לפני 41 שנה הוענק לקצין הקשר החטיבתי רס"ן חנן שוורץ צל"ש הרמטכ"ל:

רב סרן חנן שוורץ שירת במלחמת יום הכיפורים בתפקיד קצין קשר חטיבתי. על גילויי היוזמה, התושייה, והדבקות במשימה במסגרת תפקידו זה, צוין לשבח רב סרן חנן שוורץ לאחר המלחמה ע"י הרמטכ"ל דאז רב אלוף מרדכי גור.

הנני לציין לשבח אם: —

962278 רב"סרן שוורץ חנן

על גילוי יוזמה, תושיה ודבקות במשימה

לחלן תיאור המעשה: —

במלחמתיית"כ שירת רס"ן חנן שוורץ בתפקיד קצין קשר חטיבתי.
עם פרוץ המלחמה השתתף בקרבות הגזרה הדרומית של רמת־הגולן.
באיור „נפח" הכיון את כוחותינו העולים לרמת־הגולן.
יחד עם קציני מטה נוספים של יחידתו ורתם לאיגון כוחות חדשים
של צוותי־טנקים ושליחתם במהירות לשדה־הקרב.
במשך הלחימה הצטרף ליחידה אחרת ונטל חלק בקרבות הבלימה
והתבקעה ברמת־הגולן.
בתום הקרבות שב ליחידתו הראשונה ונפק באירמנת.
במעשיו אלה גילה רס"ן חנן שוורץ יוזמה, תושיה ודבקות במשימה.

מרדכי גור, רב"אלוף
ראש המטה הכללי

תשרי תשל"ו
סבטמבר 1975

העיטור שהוענק לרס"ן חנן שוורץ

חנן שוורץ בצעירותו

מורשת חיל הקשר והתקשוב

5

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב פברואר 2015

איש המודיעין הקשר"ד השני בצה"ל

אל"ם יצחק אלמוג (ורצמן) ז"ל

יצחק אלמוג (ורצמן), קצין הקשר הראשי השני בצה"ל, נולד ב-1921 בבלץ שבחבל ארץ בסרביה (בזמנו חלק מרומניה וכיום חלק ממולדובה).
בשנת 1933 כשהיה בן 12 עלה ארצה עם משפחתו, למד בהמשך בגימנסיה העברית "הרצלייה" בתל אביב בה סיים את לימודיו התיכוניים.
בשת 1937, בהיותו בן 16 במקביל ללימודיו בגימנסיה, הצטרף יצחק לארגון "ההגנה" ושירת בשירות הקשר שלה.
בשנת 1942 הוא הצטרף לצבא הבריטי והוכשר ע"י הבריטים כקצין קשר גדודי,תפקיד בו שירת במסגרת הבריגדה היהודית מלחמת העולם השנייה (והיה אחד מתוך שלושה קציני קשר גדודיים יהודים שהתגייסו לצבא הבריטי מארץ ישראל באותה עת).
במהלך שירותו זה, צבר יצחק אלמוג ידע רב בייחוד בתחום קשר השדה, הצבאי, הנייד, ידע שהיה חסר לשירות הקשר המחתרתי של "ההגנה".זמן מה לאחר שחרורו מהצבא הבריטי וחזרתו ארצה, בשנת 1947, החל יצחק אלמוג לכהן כקצין קשר מחוז ת"א/ קריתי ובחטיבת גבעתי. בסוף אותה שנה, מונה על ידי יעקב ינאי (יאן), ראש שירות הקשר של "ההגנה", כאחראי על כל המערכת הסטטית במטה שירות הקשר ובמגמה להשתלט על מרכזי העצבים של מערכות הטלפון האזרחי באזור ת"א רבתי, במטרה להפעילם בשירות ה"הגנה" והמדינה שבדרך.
בינואר 1948, הקים יצחק אלמוג את ביה"ס הראשון לקשרי השדה בקרייה שבת"א, בו אימנו את קשרי הגדודים של חטיבות "גבעתי" ו"קרייתי" בקשר אלחוטי ובקשר קווי. במהלך מבצע "נחשון", שהתרחש באביב 1948, לפריצת המצור על ירושלים, כיהן אלמוג כקצין הקשר של המבצע.

חודש לאחר מכן, במאי 1948, התמנה יצחק להיות אחראי למינהלה ולארגון במטה שירות הקשר והמשיך למלא תפקיד זה עד לסיום המלחמה וכן עד שהתמנה בנובמבר 1949 להיות מפקדו השני של חיל הקשר (וזכה לראשונה בצה"ל בתואר קצין הקשר הראשי - קשר"ר).
תקופת כהונתו של יצחק אלמוג כקשר"ר אופיינה ע"י תקופת הצנע שפקדה את מדינת ישראל אחרי מלחמת העצמאות שבה הוקצו המשאבים הלאומיים העיקריים לעלייה, לשיכון ופיתוח אזרחי ופחות להצטיידות של חילות צה"ל השונים, בהם חיל הקשר ולכן כונתה תקופה זו (עד לאחר מבצע "קדש") בחיל הקשר כ"שבע שנים הרזות" בתולדות החיל. פעילותו כקשר"ר הייתה בעיקר בשטח עיצוב דפוסי חיים מקובלים ומקצועיים לחי"ק כנהוג ביתר צבאות העולם והנחת היסודות לחיל קשר מצוייד, מיומן ומודרני ואשר כללו בין השאר

את המרכיבים הבאים:

- אימוץ דפוסי מחשבה צבאית בתכנון רשתות קשר.
- הצטיידות בציוד קשר צבאי (עדיין מתקופת מלחמת העולם השנייה) והידע לתפעולו.
- הנחת יסודות למערכות תקשורת מודרניות.
- הכשרת כוח אדם מיומן למסגרות הפעולה השונותשל חי"ק.
- שיתוף חי"ק ואימונו בעשרות תרגילים יחידתיים ועוצבתיים שעשה צה"ל בתקופה ההיא.
- פיתוח וביסוס מערכות הטלגרפיה להעברת מברקים ארוכים בין מפקדות צה"ל השונות.
- פיתוח תשתית מערכת הכבלים הטלפוניים הארצית, הן לשימוש אזרחי והן לשימוש צבאי.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

6

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב פברואר 2015

איש החודש
הקשר"ף השני בפה"ל

באוגוסט 1954, סיים את תפקידו כקשר"ר ולאחר שחרורו מצה"ל עמד בראש משלחת משרד הביטחון בבריטניה ובהמשך גם מזרח הרחוק.
בשנת 1957, מונה יצחק אלמוג לראש האגף למחקר ותיכון (אמ"ת) במשרד הביטחון , אגף שהיווה את הבסיס להקמת הרשות לפיתוח אמצעי לחימה בשנת 1958, שבמהלכה מונה יצחק אלמוג לתפקידו הבא במשרד הביטחון: ראש אגף הבינוי והמשק. בשנת ,1960 בנוסף לתפקידו זה, מונה גם לראש אגף האספקה במשרד הביטחון וכיהן בתפקידים אלו עד שנת 1961, עת פרש מהמשרד.עם פרישתו ממשרד הביטחון, עבר יצחק אלמוג לתחום העסקים הפרטיים ובהמשך התחיל להיות פעיל כחבר במפלגת העבודה וכיהן כחבר המרכז שלה.ב21.12.2012, בהיותו בן 91, נפטר יצחק אלמוג בשיבה טובה והובא למנוחות בבית העלמין בקריית שאול.

אל"ם יצחק אלמוג ז"ל

אות מבצע "צוק איתן"

החל מפברואר 2015 יוענק אות מבצע "צוק איתן" שנערך במהלך קיץ 2014 (8.714-26.8.14).
אות זה הינו אות מערכה ישראלי שיוענק ע"י שר הביטחון למשתתפים במבצע "צוק איתן", מכוח החלטת ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים. על אף שמבצע "צוק איתן" לא הוכר כמלחמה הוחלט בכל זאת, לאחר המלצת שר הביטחון, משה יעלון, לחלק אות מערכה ישראלי זה בשל "היקף הכוחות שהיו מעורבים במערכה ובשל משך הזמן שלה".האות מורכבת מחמישה צבעים: כחול, לבן, אדום, חום וכתום, כאשר כל אחד מהם מסמל אלמנט חשוב הקשור למדינת ישראל וללחימה במהלך המבצע.
הכחול והלבן מסמלים את צבעי דגל המדינה, האדום מסמל את דם הנופלים והפצועים, החום הבהיר מסמל את החול ברצועת עזה ואילו הכתום מסמל את צבעו של פיקוד העורף ואת עמידתה האיתנה של האוכלוסייה בעורף במהלך המבצע. האות מעוצב בצורת סרט בגודל של 40X10 מ"מ המחובר באמצעות סיכות לבגד.
את האות יקבלו חיילי צה"ל שהשתתפו במערכה, וכן אנשי שירות הביטחון הכללי, משטרת ישראל ושירות בתי הסוהר. בנוסף לגופים אלו, יוענק אות המערכה ע"י שר הביטחון בכפוף לאישור ועדת החוץ והביטחון לקציני ורכזי הביטחון בישובי הדרום, לאנשי הרשות הארצית לכבאות והצלה, מגן דוד אדום, אזרחים עובדי צבא (ע"צ), עובדים אזרחיים של מתאם פעולות הממשלה בשטחים וכן לגופים אזרחיים אחרים אשר השתתפו במערכה בדרום כגון בתי חולים ציבוריים ומשרדי ממשלה שונים.

אות "צוק איתן"